

ÇOCUKLARA KARŞI GÖREVLERİMİZ

Rüstem BEŞLER

I- Konunun Planı:

- 1-Çocuğun tanımı. Kısaca insan hayatının dönemleri.
- 2-Bebeklik dönemi vazifeler.(İsim verme – emzirme vb.)
- 3-Çocukluk dönemi vazifeler
- 4-Büluğ dönemi ve ötesi dini ve örfi sorumluluklarımız.
- 5-Çocuklara karşı görevlerimiz de temel strateji nedir.
- 6-Çocuk eğitiminde ebeveynin örnek olmasının önemi.
- 7-Çocukları yaşatmak gerekir. Öldürmeğe teşebbüs Müslümanlık dışıdır.

II- Konunun Açılımı ve İşlenişi

Çocukluk kavramı ele alınarak, fiziki ve ruhsal yapısından kısaca söz edildikten sonra, özellikle anne babalara düşen önemli görevler sıralanır.

Çocuğa güzel anlam ve çağrışım içeren kolay söylenebilen isim verilmesi,

Öncelikle çocuğun bir canlı olarak cenin halindeyken ve doğduktan sonra yaşama hakkına saygı duyulması gereği, ile kız ve erkek ayrımına başvurmanın ve bunu zulüm derecesinde çocuklara yansıtmamanın sakıncaları ve dinimizin bu konudaki hassasiyeti,

Çocuklara helalinden yedirip içirmek suretiyle, sağlıklı gelişmelerinin sağlanması, giyim kuşamlarının ve barınmalarının sağlanması ve onların sokağa terk edilmeden insana yakışır bir şekilde hayat sürmelerinin temini,

Onlara karşı şımartmamak kaydıyla sevgi ve şefkatle davranılması,

Aralarında ayırım yapmadan eşitlikle muamelede bulunulması,

Eğitimiyle yakından ilgilenilmesi,

Özellikle küçük yaşta, hafızalarını güçlü olduğu dönemlerde dua ve Kur'an okuma gibi namaza esas olan din eğitimini geciktirmeden titizlikle sağlanması,

İyi arkadaşlar edinme konusunda kendilerine yardımcı olunması,

Çevresine , devletine ve milletine karşı dürüst ve sadık bir fert olması konusunda bilinçlendirilmesi ,

Temel insanlık ve ahlak ilkelerini refleks haline getirmesi için özel ilgi ve gayret gösterilmesi,

Ebeveynin dünya ve ahiret saadeti açısından çocuğun “sadaka-i cariyeye” oluşu,

Çocuklara daima hayır duada bulunmanın önemi, gibi konular üzerinde durulur.

III- Konunun Özet Sunumu

Çocuk Allah'ın insana lütfettiği en güzel nimetlerden biridir. Bu nimet büyüklüğü nispetinde de aynı zamanda bir sorumluluk ve külfettir. Önemli derecede imtihan vesilesidir. Bir insanın dünya ve Âhiret hayatını çok yakından ilgilendiren önemli bir konudur. Dünya hayatında gurur ve övgü vesilesi olabildiği gibi utanç kaynağı da olabilir. Ahiret hayatı için sadaka-ı cariyeye olarak sevap ve huzur vesilesi olurken, azaba da vesile olabilir. Bu ve benzeri olumlu ve olumsuzlukları ayıran çizgi eğitimidir. Çocukluğundan itibaren rüştüne erene kadar, anne ve babalar helal rızık vererek, iyi örnek olarak, eğitimleri için her türlü fedakarlığı yaparak onları geleceğe hazırlamalı; böylece onların uhrevi geleceğimiz açısından nimet vesilesi olmasına çalışmalıyız.

Bu amaçla, Ayeti kerimede belirtildiği gibi temel hedefimiz onları “ateşten esirgemek” olmalıdır. Bunun yolu dünya ve ahiretini dengede tutacak şekilde yetişmesini sağlamaktır. Bir canlı olarak nefesine; bir evlat olarak anne-babasına, akraba ve komşusuna ; bir insan olarak insanlara, kul olarak Allah'a , fert olarak devletine, milletine karşı görevlerini bilen ve yerine getiren dengeli, tutarlı, uyumlu, dürüst ve ahlaklı bir insan olarak yetiştirilmesi çocuğun hakkı ve anne-babaların ise görevidir. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun“¹

Çocuğun söylenenleri eksiksiz anlayıp tam olarak cevap verebilir hale gelmesinden daha önce , çocuk konuşmaya başladığı andan itibaren en azından namazda okuyacağı sûreler, duâlar, namazın rükünleri, gibi önemli konuları öğrenmesi ve dinin direği olan namaz için hazır hale gelmiş olması, namazla ilgili farz vâcip, sünnet her çeşit bilgileri öğrenmesi gerekir.

1 Tahrîm 66 / 6

Dal küçükken eğilir ve: Müslüman evladının öncelikle eğilmesi, alıştırılması gereken şey namazdır.Âile reisini terbiyeden sorumlu tutan Kur'ân-ı Kerîm, âile fertlerine bilhassa namazın emredilmesi üzerinde durur.²

Çocuk Öldürme Yasağı:

Çocukların korunması hususundaki Kur'anî tahdid ve tedbirlerden biri de çocuk öldürme yasağıdır. Eski çağlardan beri bütün dünyada çeşitli şekillerde mevcut olan bu meş'um gelenek, câhiliyye devri Araplarında da yaygın şekilde mevcuttu. Kur'an-ı Kerim bu müessif uygulamaya birçok kereler deyindir.Kurân-ı Kerim, câhiliyye devri Araplarında mevcut çocuk öldürme âdetine de yer verir.³

Erkek ve kız her iki cinsten çocukları "fakirlik" korkusuyla öldürtüp, kızları da "ar" düşüncesiyle diri diri toprağa gömdüren bu geleneğin İslam'ın ilk tebliğ edildiği günlere kadar canlı ve de yaygın bir şekilde geldiğini gösteren pek çok rivayet mevcuttur.

Şu ayet-i kerimede en büyük haramlar sayılırken, çocuk öldürme, üçüncü sırada gösterilmiştir.⁴

Çocuk öldürenlerin büyük hüsrana uğrayacakları haber verilir.⁵

Kadın ve erkeklerle yapılan bey'atlarda çocuk öldürmeme şartı konur.⁶

Kurân-ı Kerim, öldürme yasağını sıkça tekrar etmiştir. Gerek yukarıda kaydettiklerimiz ve gerekse "Kız çocuğun hangi suçtan ötürü öldürüldüğü kendisine sorulduğu zaman" mealindeki⁷ ayeti ile iki ayrı yerde geçen ve "Fakirlik korkusu ile çocuklarınızı öldürmeyin, sizi de, onları da rızıklandıran biziz"⁸ ayetlerinde Firavunlarca "mü'minleri zayıf kılmak" için işlendiği bildirilen bu cinayetlerin "fakirlik korkusu" kılıfına büründürülmüş şekliyle mü' minler tarafından benimsenebileceğine işaret edilmekte ve bu tuzığa düşülmemesi için "fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin" emri tekrar edilmektedir.

IV- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Ayetler

Bakara 2/ 233, En'âm 6/140 , Tâhâ 20/123, Nahl 16/90, Hucurat, 49/9, Mâide, 5/8 Kehf, 18/46, En'âm 6 /151

2 Tâ-Hâ 20/132

3 En'am, 137

4 Enam 6/151

5 En'am 6/140

6 Mümtehine 60/12

7 Tekvir 81/8-9

8 İsra 17/31; En'am 6/151

V- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Hadisler ..

وعن أبي هريرة رضى الله عنه قال: قال رسول الله مامن مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ ثُمَّ يَقُولُ اِقْرَأُوا (فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا) فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ كَمَا تُنْتَجِجُ الْبَهِيمَةُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ حَتَّى تَكُونُوا أَنْتُمْ تَجِدَعُونَهَا. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ: أَفَرَأَيْتَ مَنْ يَمُوتُ صَغِيرًا؟ قَالَ: اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ أَخْرَجَهُ السُّنَنُ النَّسَائِيُّ، وَهَذَا لَفْظُ الشَّيْخَيْنِ، وَلِلْبَاقِينَ بِنَحْوِهِ. وَفِي أُخْرَى مَامِنْ مَوْلُودٍ يُولَدُ إِلَّا وَهُوَ عَلَى هَذِهِ الْمَلَّةِ حَتَّى يُبَيِّنَ عَنْهُ لِسَانُهُ.

Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor; Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm): "Her çocuk fitrat üzerine doğar" buyurdu ve sonra da "Şu ayeti okuyun" dedi: "Allah'ın yaratılıştaki verdiği fitrat" (Rum, 30). Sonra Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) sözünü şöyle tamamladı: "Çocuğu anne ve babası Yahudileştirir veya Hıristiyanlaştırır veya Mecusileştirir. Tıpkı hayvanın doğurunca, azaları tam olarak yavru doğurması gibi. Siz kesmezden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana rastlar mısınız?" Dinleyenler: "Ey Allah'ın Resûlu, küçükken ölenler hakkında ne dersiniz (cennetlik mi, cehennemlik mi?) diye sordular. Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) şu cevabı verdi: "(Yaşasalardı) nasıl bir amel işleyeceklerdi Allah daha iyi bilir." ⁹

وعن جابر رضى الله عنه قال: قال رسول الله: لَا تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، وَلَا تَدْعُوا عَلَى أَوْلَادِكُمْ، وَلَا تَدْعُوا عَلَى خَدَمِكُمْ، وَلَا تَدْعُوا عَلَى أَمْوَالِكُمْ لَا تُوَافِقُ مِنَ اللَّهِ سَاعَةً نَبِيلٌ فِيهَا عَطَاءٌ، فَيَسْتَجِيبَ لَكُمْ

Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor): "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Nefislerinizin aleyhine dua etmeyin, çocuklarınızın aleyhine de dua etmeyin, hizmetçilerinizin aleyhine de dua etmeyin. Mallarınızın aleyhine de dua etmeyin. Ola ki, Allah'ın duaları kabul ettiği saate rast gelir de, istediğiniz kabul ediliverir." ¹⁰

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ سُئِلَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: إِذَا عَرَفَ يَمِينَهُ مِنْ شِمَالِهِ فَمُرُوهُ بِالصَّلَاةِ

9 Buhârî, Cenâiz 80, II, 97-98

10 Ebû Dâvud, Salât 362, II 185 No:1532.

○ "Resûlullah'a bundan (namazın çocuğa ne zaman emredileceğinden) sorulmuştu: "Çocuk sağını solundan ayırmasını bildi mi ona namazı emredin" buyurdu." ¹¹

عن أنسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ عَلَى أَبِي سَيْفِ الْقَيْنِ، وَكَانَ ظَنُورًا
إِبْرَاهِيمَ بْنِ رَسُولِ اللهِ فَأَخَذَ رَسُولُ اللهِ ابْنَهُ فَقَبَّلَهُ وَشَمَّمَهُ. ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ، وَإِبْرَاهِيمُ
يَجُودُ بِنَفْسِهِ، فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللهِ تَذْرِفَانِ. فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ: وَأَنْتَ يَا رَسُولَ
اللهِ؟ فَقَالَ: يَا ابْنَ عَوْفٍ إِنَّهَا رَحْمَةٌ. ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى. فَقَالَ: إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ،
وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا يُرْضَى رَبَّنَا (مَا يُرْضَى رَبُّنَا) وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمَ لَمَحْزُونُونَ. أَخْرَجَهُ
الشيخان وأبو داود.

Hız. Enes radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'la birlikte demirci Ebu Seyf radiyallahu anh'ın yanına girdik. O, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın oğlu İbrahim'in süt babası idi. Aleyhissalâtu vesselam oğlunu aldı, öptü ve kokladı. Daha sonra yanına tekrar girdik. İbrahim can çekişiyordu. Bu manzara karşısında Aleyhissalâtu vesselâm'ın gözlerinden yaş boşandı. Abdurrahman İbnu Avf radiyallahu anh: "Sen de mi (ağlıyorsun) ey Allah'ın Resûlü?" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm: "Ey İbnu Avf! Bu merhamettir!" buyurdu ve ağlamasına devam etti. Sonra şöyle söyledi: "Gözümüz yaş döker, kalbimiz hüznün çeker, fakat Rabbimizi razı etmeyecek söz sarfetmeyiz. Ey İbrahim! Senin ayrılmandan bizler üzgünüz!" ¹²

VI- Yararlanılabilecek kaynaklar.

Karagöz İsmail, Aile ve GENÇLİK, TDV Yayınları/331, Ankara 2005

Savlu, Ahmet Hamdi, Çocuk Terbiyesi, Akın Basımevi, Konya 1978

11 Ebû Dâvud, Salât 26, II, 335 , No:497

12 Buhârî, Cenâiz 44; II, 75,